

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

[SPEAKER_01]

Velkommen til denne podkasten om konfliktteorier i sosialt arbeid.

Vi er Siv Oltedal, Ayan Handulle og Heidi Lie Eriksen.

Vi arbeider på Universitetet i Stavanger og underviser og forsker innenfor fagfeltet sosialt arbeid.

Vi skal snakke om hvordan det at noen har mer makt og innflytelse enn andre, kan gjøre livet vanskelig for dem med mindre makt.

Sosialarbeidere vil arbeide for at flere mennesker skal få mer frihet og mer innflytelse i eget liv.

Dette er sentralt innen teoriretning og sosialt arbeid som dreier seg om konfliktteori.

[SPEAKER_00]

La oss starte med et sentralt begrep innen konfliktteori som er makt.

Hva er egentlig makt?

[SPEAKER_02]

Hvis vi tar utgangspunkt i sosiologen Max Weber, sier han at makt er det å få en annen til å gjøre noe som han eller hun ellers ikke ville ha gjort.

Det kan være både positivt, som når jeg, som kanskje har mye erfaring med å snakke i forsamlinger, sier til en ungdom at du er veldig flink til å ordlegge deg og får veldig godt fram det du står for.

Som da kanskje fører til at denne ungdommen reiser seg opp på et møte og tar ordet i plenum.

Uten denne oppmuntringen, og altså min bruk av makt, hadde kanskje ikke denne ungdommen tatt ordet.

Slik er bruk av makt noe positivt.

[SPEAKER_01]

Men makt kan òg være negativt.

Dersom jeg arbeider med sosialhjelp på et Nav-kontor, og bruker det skjønnsrommet jeg har restriktivt, så kan dette framstå som maktutøving.

Vi kan ha en familie som ber om hjelp og får avslag, mens en annen Nav-ansatt i tilsvarende situasjon ville ha gitt økonomisk hjelp.

Så min maktbruk her kan da framstå som negativ for denne familien.

Det hadde vært positiv bruk av makt, hvis familien hadde møtt en annen sosialarbeider.

[SPEAKER_00]

Når vi tar opp disse konfliktteoretiske brillene, hva er det sosialarbeideren vektlegger, og hva ønsker sosialarbeideren å oppnå?

[SPEAKER_02]

Sosialarbeidere skal med utgangspunkt i prinsipper som sosial rettferdighet og selvbestemmelse for den enkelte, hjelpe mennesker i en vanskelig livssituasjon.

Mennesker har som mål å skape mer menneskeverdighet sammen med andre.

En skal prøve å tilstrebe frihet for andre.

[SPEAKER_01]

Generelt kan vi si det slik at sosialarbeidere arbeider på samfunnsnivå med det vi kaller samfunnsarbeid.

Eller du arbeider med familie og gruppe, eller med enkeltmennesket.

I forhold til familie kan vi konkretisere dette med å spørre hvordan arbeidet er med konfliktteorien utfra en familiesituasjon.

[SPEAKER_02]

Konfliktteori har jo ofte som startutgangspunkt samfunnet og den sammenhengen noe skjer innenfor.

Fordeling av makt og ressurser i et samfunn er da viktig.

Kobler vi dette inn mot en familie, kan vi si at problemer som vi tillegger familien, i siste instans kan forstås som politiske problemer.

Vi undersøker den økonomiske og materielle situasjonen og spør om dette er en mer fattig eller en mer rik familie.

[SPEAKER_00]

Lovverket er også en viktig ramme for familien.

En vil være opptatt av hvordan lovverket griper inn i familien, særlig for å ta vare på barnet som den svake parten.

Historisk ser en at familien har gått fra å være et mer privat område til å bli et offentlig anliggende.

[SPEAKER_02]

Det er interessant å spørre seg, hva for en frihet har den enkelte familie, hvilke konflikter må de håndtere sjøl, og hva legger det offentlige seg borti? Den internasjonale domstolen har for eksempel sagt noe sånt som at det offentlige griper for mye inn i familielivet, og dette handler jo om det biologiske prinsipp.

Iallfall så er dette et konfliktområde barnevernet møter i møte med ulike kulturer og ulike nasjonaliteter.

[SPEAKER_01]

Ja, samfunnet vil altså ikke bry seg like mye om alle familieformer.

For eksempel når det gjelder et ektepar som er en toperson-familie, så vil det offentlige i mindre grad legge seg borti konflikter, enn når det har blitt en treperson-familie med et sårbart barn.

Og man kan videre spørre om det er noen i familien som er undertrykt, eller hva med dem som har mer eller mindre makt.

Å redusere noen sin frihet, fordi det utøves vold, det kan en offentlig ansatt gjøre noe med, med utgangspunkt i det lovverket som den arbeidsplassen en er tilsatt på, arbeider etter.

[SPEAKER_00]

Vi kan også se etter muligheter for å skape mer frihet.

Ser vi spor av frigjøring, maktmobilisering eller empowerment?

Og hvordan kan vi som sosialarbeidere bidra til å skape mer frihet for flere?

[SPEAKER_02]

I et møte med et medmenneske kan en jo også rette blikket mot den større sammenhengen.

I boken "De undertryktes pedagogikk" skriver Pablo Freire om hvordan folk kan bli bevisst sin egen undertrykte situasjon gjennom å beskrive situasjonen sin og ta til motmæle.

Og protestere på at andre definerer ens situasjon.

[SPEAKER_00]

Det å sette dagsorden og ta i bruk det politiske rommet er viktig.

Hvordan få til offentlige samtaler som skaper mer frihet, hvordan gjøre private problemer til offentlige anliggende, er en strategi som man kan bruke innenfor konfliktteori.

[SPEAKER_01]

Som et avsluttende spørsmål innenfor denne podkasten kan vi spørre mer generelt om hva slags oppfatning får man av samfunnet når vi tar på oss konfliktbrillene.

[SPEAKER_00]

Vi ser konflikter, er det åpenbare svaret, men vi ser også hvordan makt viser seg i strukturer og mellom mennesker, også mellom sosialarbeidere og bruker. Skjerper vi blikket, vil vi også kunne få fatt i mer av den motmakten som foregår.

Brukere som barn, f.eks., har gjerne mer makt, eller makt på områder som ikke representanter for det offentlige får øye på.

[SPEAKER_02]

Men kanskje vi også kan se konflikt der det ikke burde være hovedfokuset.

Konfliktteorien kan jo bli for politisk, kanskje, og kanskje den heller ikke klarer å se kompleksitet fra et mer nøytralt ståsted.

En kan komme til å overkjøre mennesker ved å ikke få fatt i at andre har andre målsettinger enn det sosialarbeideren har.

Sosialarbeideren vil kanskje arbeide for frigjøring, mens den det gjelder ikke vil endre sin situasjon, eller en er ikke klar til det, eller kanskje en heller ikke ser poenget med det?

[SPEAKER_01]

Ja, sosialarbeidere og brukere kan ha ulike normer og målsettinger, og kanskje sosialarbeideren ikke er like flink til å respektere dette, fordi en har så gode hensyn.

En blir blendet av at en vil arbeide for empowerment og maktmobilisering.

[SPEAKER_00]

Det å vite når en skal ta opp kampen eller la den ligge, kan være vanskelig å avgjøre.

Sosialarbeider og bruker kan tenke ulikt om dette, men det viktigste er hva brukeren mener.

Men generelt kan vi si at konflikt betyr engasjement, og at noe er viktig for noen.

I dette ligger det en fare, men også en mulig ressurs.

[SPEAKER_01]

Takk for at du lytta til denne podkasten om konfliktteorier i sosialt arbeid.